

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Wzmacnianie praw ofiar w UE”

COM(2011) 274 wersja ostateczna

oraz wniosku w sprawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw

COM(2011) 275 wersja ostateczna – 2011/0129 (COD)

(2012/C 43/09)

Sprawozdawca: **Kathleen WALKER-SHAW**

Komisja Europejska, w dniu 18 maja 2011 r., oraz Rada, w dniu 29 czerwca 2011 r., postanowiły, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Wzmacnianie praw ofiar w UE”

COM(2011) 274 wersja ostateczna

oraz

wniosku w sprawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw

COM(2011) 275 wersja ostateczna.

Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 8 listopada 2011 r.

Na 476. sesji plenarnej w dniach 7–8 grudnia 2011 r. (posiedzenie z 7 grudnia) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął 142 głosami – 4 osoby wstrzymały się od głosu – następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES wzywa Komisję do przeprowadzenia, w ramach bardziej szczegółowego badania, oceny wpływu kryzysu na ofiary przestępstw oraz do wprowadzenia środków towarzyszących na podstawie jego wyników.

1.2 EKES zaniepokojony jest niskim poziomem zaufania ofiar do systemu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych. Dostrzega potrzebę umocnienia pozycji ofiar, zwłaszcza wielokrotnych ofiar przestępstw, a także podjęcia działań służących pogłębieniu zaufania obywatelskiego, by przerwać cykl wiktyimizacji. Wzywa Komisję do zastanowienia się nad środkami towarzyszącymi i środkami finansowymi na wsparcie tych działań.

1.3 EKES sugeruje Komisji zmianę definicji terminu „ofiara”, tak by umocnić prawa rodziny lub przedstawiciela ofiary i zwiększyć ich uznawanie.

1.4 EKES wzywa Komisję do szczegółowego przeanalizowania ochrony ofiar aktów przestępczych popełnianych w miejscu pracy oraz do wprowadzenia środków towarzyszących, by poprzez wprowadzenie minimalnych praw oraz uznawanie, tak w sektorze publicznym, jak prywatnym.

1.5 EKES zaleca Komisji przeprowadzenie dogłębnej analizy sytuacji ofiar wykroczeń drogowych oraz wprowadzenie środków gwarantujących wymierzenie sprawiedliwości, zapewnienie wsparcia i wypłatę odszkodowania.

1.6 EKES sugeruje, że Komisja powinna przewidzieć we wnioskach bardziej skuteczne gwarancje w kontekście bezpośredniej i pośredniej dyskryminacji ofiar.

1.7 EKES wzywa do gruntownej zmiany nastawienia, jeśli chodzi o uznawanie roli ofiary, czemu muszą towarzyszyć szkolenia dla osób zawodowo zajmujących się tymi kwestiami i dla specjalistów na wszystkich poziomach systemu wymiaru sprawiedliwości i wszelkich właściwych władz, w pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości. Powinno to obejmować także ogólny stosunek mediów do ofiar, by nie dopuścić do wykorzystania ofiar do celów politycznych.

1.8 EKES zgadza się z tym, że niektóre ofiary są szczególnie narażone i wymagają specjalnego traktowania, lecz uważa, że w miejsce określania pewnych grup jako „szczególnie narażone ofiary”, co może doprowadzić do stworzenia hierarchii ofiar, Komisja powinna raczej zaproponować, by wszystkie ofiary przestępstw miały dostęp do specjalnych środków w formie indywidualnej oceny przeprowadzonej zgodnie z procedurami

krajowymi, w celu ustalenia, czy są szczególnie narażone ze względu na ich cechy osobiste, charakter przestępstwa lub relację z podejrzanym.

1.9 EKES wnosi, by środki towarzyszące umocniły i sformalizowały sieć służb wspierania ofiar w całej UE i sugeruje ich spójne finansowanie z budżetu UE. EKES zaleca również poszerzenie roli służb wspierania o wsparcie ofiar przestępstw i ich rodzin po powrocie do kraju, gdy zdarzenie miało miejsce zagranicą. EKES uważa także, że służby wspierania ofiar powinny działać elastycznie i być zdolne do kierowania środkami finansowymi na poziomie regionalnym do miejsc potencjalnie najbardziej zagrożonych.

1.10 EKES dostrzega, że społeczeństwo obywatelskie może odgrywać większą rolę w opracowywaniu środków praktycznych służących wspieraniu ofiar przestępstw i zachęca Komisję do wprowadzenia środków towarzyszących i finansowych, by ułatwić takie działania.

1.11 EKES wzywa Komisję do wprowadzenia, w ramach zapowiedzianego przeglądu, daleko idących i koniecznych zmian do postanowień dotyczących odszkodowań dla ofiar, w tym do rozważenia możliwości ustanowienia na poziomie UE systemu odszkodowań za szkody poniesione wskutek przestępstwa. EKES pragnie, by Komisja zwróciła uwagę państw członkowskich na fakt, że dyrektywa ustanawia minimalne normy i stanowi podstawę prawną umożliwiającą zapewnienie większej ochrony w ramach krajowych przepisów wykonawczych.

1.12 EKES z zadowoleniem przyjmuje wnioski dotyczące sprawiedliwości naprawczej i wzywa Komisję do finansowego wsparcia projektów pilotażowych służących opracowaniu standardów i szkoleń dotyczących sprawiedliwości naprawczej w całej UE.

1.13 EKES apeluje do Komisji Europejskiej o opracowanie wspólnych procedur przewozu i repatriacji zwłok ofiar przestępstw popełnionych na obszarach transgranicznych, które byłyby wykonywane w jasno określonych i ograniczonych ramach czasowych⁽¹⁾ i które miałyby pierwszeństwo przed przepisami krajowymi lub regionalnymi.

2. Wprowadzenie

2.1 Pakiet wniosków zaproponowany przez Komisję 18 maja 2011 r. poszerza istniejące środki dotyczące praw ofiar przyjęte na poziomie UE. Celem wniosków jest ustanowienie jasnych i konkretnych praw ofiar przestępstw oraz zapewnienie wzajemnego uznawania środków, poszanowania, ochrony, wsparcia oraz dostępu do wymiaru sprawiedliwości bez względu na to, skąd ofiary pochodzą i gdzie mieszkają w UE.

⁽¹⁾ Proponuje, by procedura trwała 28 dni, w czasie których dwóch lekarzy sądowych mogłoby przeprowadzić dochodzenie kryminalistyczne i badanie DNA, a konsulatu kraju zmarłego mógłby złożyć wniosek o niezależne sprawozdanie.

2.2 EKES przyznaje, że obecnie traktat lizboński stanowi jasną podstawę prawną umożliwiającą UE ustanowienie minimalnych praw i ochrony ofiar przestępstw. Wnioski opracowano na podstawie programu sztokholmskiego⁽²⁾ i powiązanego z nim planu działania⁽³⁾ oraz zgodnie z harmonogramem prac⁽⁴⁾ przyjętym w Budapeszcie.

2.3 EKES z zadowoleniem przyjmuje priorytetowe wysiłki prezydencji polskiej na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa w UE a także na rzecz postępu prac Rady nad pakietem dotyczącym praw ofiar.

2.4 EKES podjął wiele prac nad tymi kwestiami, w tym opracował opinie w sprawie kompensaty dla ofiar przestępstw⁽⁵⁾, handlu ludźmi⁽⁶⁾, zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej⁽⁷⁾, praw dziecka⁽⁸⁾, strategii UE zwalczania terroryzmu⁽⁹⁾, włączenia cyfrowego⁽¹⁰⁾ i cyberprzestępczości⁽¹¹⁾.

3. Uwagi ogólne

3.1 EKES podkreśla, że państwa członkowskie nie mogą pomijać milczeniem wpływu obecnego kryzysu gospodarczego i finansowego na te kwestie i muszą zrozumieć związaną z tym dynamikę przestępczości. Wobec ostrych cięć budżetowych wiele państw członkowskich wprowadza ograniczenia w odniesieniu do służb policyjnych, służby zdrowia i opieki społecznej, a także organizacji działających na poziomie gmin, finansowania służb wspierania ofiar przestępczości i organizacji pozarządowych działających w tej dziedzinie. Ponadto obecne nierówności wciąż się powiększają, a stale wzrastający poziom ubóstwa i bezrobocia mogą być podatnym gruntem dla powstania dalszych problemów społecznych i potencjalnym katalizatorem przestępczości.

3.2 Dane dotyczące poziomu przestępczości w UE dotyczące jej ofiar są zatrważające. Co roku obywatele są bezpośrednimi ofiarami ponad 75 mln przestępstw. Nie do przyjęcia jest fakt, że ofiarą większości przestępstw pada wciąż ta sama niewielka grupa stale wiktymizowanych osób. Zazwyczaj ofiary mieszkają na obszarach charakteryzujących się wysoką przestępczością, wysokim poziomem lęku przed przestępczością i niskim wskaźnikiem zgłaszania przestępstw. Około 90 % przestępstw popełnianych w tych gminach nie jest zgłaszane.

3.3 Ulepszenie systemu wsparcia dla ofiar przestępczości w UE jest podstawą umożliwiającą rozwinięcie obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości dla obywateli UE. Wobec stałego wzrostu liczby osób podróżujących po UE a także przemieszczających się w jej obrębie, by pracować i mieszkać w innym kraju, ma to istotne znaczenie. A zjawisko to będzie się dalej nasilało.

⁽²⁾ Zob. http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/PL/ec/111892.pdf.

⁽³⁾ COM(2010) 171 wersja ostateczna.

⁽⁴⁾ Przyjęte przez Radę Ministrów 10 czerwca 2011 r.

⁽⁵⁾ Dz.U. 95 z 23.4.2003, s. 40–44.

⁽⁶⁾ Dz.U. 51 z 17.2.2011, s. 50–54.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 325 z 30.12.2006, s. 60–64, Dz.U. C 317 z 23.12.2009, s. 43–48 i Dz.U. C 48 z 15.2.2011, s. 138–144.

⁽⁸⁾ Dz.U. 325 z 30.12.2006, s. 65–70.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 218 z 23.7.2011, s. 91.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 318 z 29.10.2011, s. 9–18.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 97, z 28.4.2007, s. 21–26.

3.4 EKES pozytywnie odnosi się do zawartej we wniosku propozycji, by obywatelom, którzy padli ofiarą przestępstwa podczas pobytu w innym państwie członkowskim, stworzyć możliwość złożenia zawiadomienia o przestępstwie w państwie członkowskim zamieszkania. Jest to szczególnie ważne w razie poważnych obrażeń albo wypadku lub dla rodziny, w razie śmierci ofiary.

3.5 EKES popiera przyjęte w dyrektywie podejście horyzontalne obejmujące prawa wszystkich ofiar.

3.6 Ważne jest, że we wniosku uznano cierpienia i wyzwania, z jakimi zmagają się rodziny ofiar a także same ofiary, niemniej należało by uwypuklić to bardziej konsekwentnie w całym tekście wniosków.

3.7 Zdarzenie te mają poważne skutki psychiczne, emocjonalne i finansowe. Dlatego też konieczne jest udzielenie wsparcia nie tylko ofiarom, ale także ich rodzinom, które są głównym punktem oparcia dla ofiar, utrzymują kontakty z władzami, zajmują się kwestiami opieki zdrowotnej, przedzierają się przez labirynt procedur administracyjnych, współpracują w ramach ścigania podejrzanego lub podejrzanych oraz w ramach dochodzenia sprawiedliwości i uzyskania odszkodowania.

3.8 EKES uważa, że należy uznać dodatkowe trudności i stres dla ofiar i rodzin związane z przestępstwami w sytuacjach transgranicznych. W takich wypadkach dodatkowym wyzwaniem jest nieznanym tym osobom odrębny język, procedury i kultura, które mogą się wydawać przeszkodą nie do przeczygnięcia.

3.9 Ogólnie rzecz ujmując 50 % ofiar nie składa zawiadomienia o przestępstwie we właściwym organie. Może to wynikać z różnych powodów, w tym także z faktu, że ofiary nie rozumieją systemu składania skargi lub zgłoszenia o przestępstwie, bądź nie ufają, że władze odpowiadające za udzielanie pomocy, ochrony lub wsparcia mogą im pomóc w dochodzeniu sprawiedliwości i otrzymaniu odszkodowania. EKES pragnąłby przełożenia tych wniosków na konkretne środki służące przywróceniu ofiarom przestępstw zaufania do wymiaru sprawiedliwości.

3.10 Badania potwierdzają⁽¹²⁾, że istniejące środki nie doprowadziły do rozwiązania licznych problemów praktycznych i technicznych, jakie piętrzą się przed ofiarami i ich rodzinami w najtrudniejszych chwilach, kiedy najbardziej potrzebują pomocy.

3.11 Przedmiotowe wnioski są ważnym etapem działań zmierzających do priorytetowego zajęcia się ofiarami i ich rodzinami, do zapewnienia uznania, godnego traktowania i poszanowania, otoczenia ochroną, udzielenia wsparcia oraz do zapewnienia ofiarom dostępu do wymiaru sprawiedliwości, co im się należy jako przysługujące prawo. W tak trudnych okolicznościach ofiary nigdy nie powinny czuć się osamotnione.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 Obecnie zauważa się wiele niespójności, jeśli chodzi o moc prawną i skuteczność przepisów stosowanych w całej

UE. Potrzebne są wobec tego stopniowe zmiany, by zapewnić możliwe do przyjęcia normy pomocy, ochrony i standardy prawne, na których obywatele UE mogą polegać bez względu na to, czy są w swoim własnym kraju, czy też w innym państwie członkowskim. Nie do przyjęcia jest sytuacja, w której poziom wsparcia dla ofiar jest loterią, której wynik zależy od tego, w którym państwie UE padli ofiarą przestępstwa.

4.2 EKES uznaje, że specyficzna sytuacja członków Komitetu umożliwia im zadbanie o to, by wnioski te zostały skutecznie wdrożone. W odniesieniu do środków towarzyszących, o których mowa w komunikacie, Komitet wzywa Komisję do kontynuowania współpracy z EKES-em nad zachęcaniem odnośnych organizacji w poszczególnych okręgach do stworzenia, w odpowiednich przypadkach, konkretnych struktur, opracowania strategii i rozwiązań praktycznych mogących zapewnić bardziej systematyczne i skuteczne wsparcie dla ofiar przestępstw i ich rodzin.

4.3 Uznawanie i ochrona

4.3.1 W przedmiotowej dyrektywie zakres definicji pojęcia „ofiara” obejmuje jedynie członków „rodzin osoby, której śmierć była wynikiem przestępstwa”. EKES uważa, że jest ona zbyt wąska i pomija się w niej fakt, że w wielu przypadkach ofiary, które przeżyły, poniosły tak wielkie obrażenia, że potrzebna jest im bardzo duża pomoc w korzystaniu ze zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych przy zgłaszaniu skargi, przeprowadzaniu postępowania sądowego lub ubieganiu się o odszkodowanie, w związku z czym zadania te spoczywają na członkach rodziny lub innych osobach wspierających. Oni także powinni być odpowiednio uznawani prawnie. EKES proponuje wprowadzenie zmiany do art. 2 (definicje) COM(2011) 275, tak by obejmował on dodatkowy punkt 2 a) (iii): „uznanej osoby wspierającej, to członka rodziny, czy pracownika ofiary potrzebującej bardzo dużo pomocy w korzystaniu ze zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych przed przestępstwem albo po nim”.

4.3.2 Pomimo wysiłków na rzecz dostosowania się do przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy EKES obawia się, że we wnioskach przemilczano kwestię ochrony ofiar aktów przestępczych w miejscu pracy, w tym pracowników zatrudnionych w transporcie drogowym i innym. Państwa członkowskie przyjmują różne podejścia do określenia tego, co jest przestępstwem, jeśli chodzi o naruszenia praw przysługujących w miejscu pracy i do zasad ochrony. Fakt ten mógłby podważyć gwarancje minimalnych norm w całej UE. Ma to również wpływ na sytuację pracowników delegowanych. Wobec tego EKES wzywa Komisję do przeprowadzenia dogłębnej analizy tej kwestii oraz do wprowadzenia środków towarzyszących, by wesprzeć minimalne prawa ofiar przestępstw w miejscu pracy mające zastosowanie w sektorze publicznym a także prywatnym.

4.3.3 EKES obawia się, że zdefiniowanie ofiary jako „osoby fizycznej” może doprowadzić do pozbawienia organizacji i przedsiębiorstw, które padają ofiarą przestępstw, możliwości korzystania z praw przysługujących na mocy dyrektywy. EKES sugeruje, że Komisja powinna przeprowadzić badanie, by ocenić zapotrzebowanie na konkretne działania w tej dziedzinie służące poprawie ochrony przed seryjną wiktyimizacją, zwłaszcza w odniesieniu do MŚP.

(12) COM(2011) 274 wersja ostateczna i SEC(2011)580.

4.3.4 EKES uważa, że Komisja nie zajęła się właściwie ważną kwestią bezpośredniej i pośredniej dyskryminacji ofiar, w tym dyskryminacją kulturową, i proponuje wprowadzenie do wniosków bardziej skutecznego systemu zapobiegania, tak by uwzględnić ten problem. Może także dojść jednocześnie do podwójnej wiktyimizacji i dyskryminacji, gdy ofiary stają się celem prześladowań ze względu na rasę, wyznanie, przekonania, orientację seksualną, niepełnosprawność, płeć czy pochodzenie społeczne, które są główną przyczyną niezwykle wysokiego wskaźnika niezgłaszania przypadków przestępstw. W takiej sytuacji ofiary mogą mieć do czynienia z dyskryminacją związaną z niewłaściwym postępowaniem ze strony władz i wymiaru sprawiedliwości, które nie dają wiary ich relacjom, nie traktują ich godnie i z odpowiednim szacunkiem i nie uznają ich praw.

4.3.5 EKES wzywa do gruntownej zmiany nastawienia, jeśli chodzi o uznawanie roli ofiary w systemie wymiaru sprawiedliwości. Zadbanie o odpowiednie szkolenia dla osób zawodowo zajmujących się tymi kwestiami i specjalistów, w pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości, jest pierwszym ważnym krokiem w tym kierunku. EKES zaleca, by Komisja wyłoniła programy finansowe, które umożliwią przeprowadzenie takiej zmiany kulturowej w głównych agencjach.

4.3.6 Ochrona ofiar przestępstw ma podstawowe znaczenie w przedmiotowych wnioskach. Ma to szczególne znaczenie w sytuacjach, gdy ofiary i ich rodziny znajdują się w pobliżu lub w tych samych budynkach co oskarżony np. szpitalach, sądach lub posterunkach policji. Należy przyjąć standardowe procedury, by zapewnić (raczej zapewnić, a nie jak we wnioskach „stopniowo ustanowić”) możliwość unikania kontaktu między ofiarami i ich rodzinami a podejrzanymi dzięki przeznaczaniu dla nich odrębnych pomieszczeń i wykorzystaniu odrębnych obiektów.

4.3.7 Równie ważne jest niedopuszczenie do tego, by ktoś stał się potencjalną ofiarą. EKES wzywa Komisję do poparcia monitorowania nowych form wiktyimizacji np. w przypadku cyberprzestępczości i do zbadania, które środki byłyby przydatne do ochrony i wsparcia ofiar. Kluczowym środkiem prowadzącym do zmniejszenia liczby ofiar jest opracowanie programów w celu szerszego uświadamiania o potencjalnych zagrożeniach i prowadzenia działań zapobiegawczych w chwili zagrożenia, przyjmując za punkt wyjścia powodzenie takich programów jak np. Daphne.

4.3.8 Dane statystyczne wykazują, że osoby, które padły ofiarą przestępstwa, są dużo bardziej podatne na dalszą wiktyimizację. Wiele ofiar przez całe życie ulega wiktyimizacji, gdyż już jako dzieci były wykorzystywane w domu albo w państwowej czy też innej instytucji opiekuńczej. Wielu spośród nich trudno jest mówić o swej sytuacji i przezwyciężyć opory, by zgłosić wiktyimizację. EKES pragnie, by środki towarzyszące i ukierunkowane fundusze unijne służące umocnieniu pozycji ofiar oraz osób, które są świadkami wiktyimizacji, przyczyniły się do przerwania cyklu seryjnej wiktyimizacji, do zwiększenia poziomu wzajemnego zaufania obywatelskiego, zwłaszcza w gminach o wysokim wskaźniku przestępczości.

4.3.9 EKES zgadza się z tym, że niektóre ofiary, takie jak dzieci i osoby niepełnosprawne wymagające specjalnego traktowania, są szczególnie narażone, niemniej wyraża obawy, że wyłonienie przez Komisję odrębnej grupy „ofiar szczególnie narażonych” może doprowadzić do stworzenia hierarchii wśród ofiar, a zatem do dyskryminacji wobec innych grup ofiar. Wszystkie ofiary są narażone i EKES uważa, że lepszym podejściem byłoby zaproponowanie, by wszystkie ofiary przestępstw miały dostęp do specjalnych środków w formie indywidualnej oceny przeprowadzonej zgodnie z procedurami krajowymi, w celu ustalenia stopnia narażenia ze względu na ich cechy osobiste, charakter przestępstwa i relację z podejrzanym. Istotne znaczenie w tej kwestii mają metody, które pozwalają zidentyfikować środowisko społeczne i warunki życia ofiar, zrozumieć je i zareagować w pomocny sposób. EKES zaleca, by zmienić art. 18 COM(2011) 275 usuwając z niego punkty 1, 2 i 5, a w pozostałym tekście zmienić odpowiednie odniesienia i tekst, w tym usunąć „wszystkich innych” w pierwszym wierszu ust. 3.

4.3.10 EKES z zadowoleniem przyjmuje wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie wzajemnego uznawania środków ochronnych w sprawach cywilnych i uznaje, że konieczne jest ustawodawstwo uzupełniające do wniosku w sprawie dyrektywy Rady nr 02/2010 w sprawie europejskiego nakazu ochrony (w sprawach kryminalnych). EKES zauważa, że Rada Ministrów i Parlament Europejski osiągnęły porozumienie w sprawie tego wniosku. EKES uważa, że zastosowanie i forma obu tych środków powinny zostać możliwie najbardziej znormalizowane, by ułatwić ich funkcjonowanie. Należy wprowadzić odpowiednie przepisy, by zapewnić faktyczne egzekwowanie nakazu ochrony.

4.3.11 EEKS uznaje pozytywną rolę mediów, jeśli chodzi o wspieranie praw ofiar i ich uznawanie. Komitet pragnąłby, by we wniosku znalazły się postanowienia gwarantujące równowagę między uznaniem tej pozytywnej roli a ochroną prywatności ofiar i ich rodzin w okresie postępowania sądowego oraz ochronę przed nachalną i niechcianą uwagą mediów, w tym przed wiktyimizacją przez media z pobudek politycznych. Zbyt często zdjęcia, szczegóły z życia osobistego i inne materiały są rozpowszechniane bez zgody, co jest równoznaczne z naruszeniem prywatności i życia rodzinnego i jest nie do przyjęcia. Sprawą podstawowej wagi jest zapewnienie ofiarom i ich rodzinom poszanowania, integralności i praw człowieka w chwili, gdy są w najtrudniejszym położeniu. W takich wypadkach media odpowiedzialne za takie traktowanie powinny być zobowiązane do zadośćuczynienia takiemu naruszeniu i przyznania się do niego z równym nagłośnieniem, z jakim doszło do wiktyimizacji.

4.3.12 EKES pragnie również, by we wniosku zawarto zapis dotyczący zobowiązania organów publicznych, zwłaszcza policji, również do ochrony prywatności ofiar i ich rodzin. Kwestia ta wymaga uwagi ze względu na to, że policja jest najważniejszym źródłem informacji dla mediów. Szokujące doniesienia dotyczące włamywania się do telefonów ofiar i ich rodzin w Wielkiej Brytanii wywołały niedawno skandal. UE powinna zapewnić ofiarom i ich rodzinom większą ochronę w tej dziedzinie zarówno w kraju, jak i zagranicą.

4.4 Prawo do informacji i bycia rozumianym oraz do tłumaczeń ustnych i pisemnych

4.4.1 EKES pozytywnie odnosi się do umieszczenia we wniosku jasnych i szerokich uprawnień ofiar do szybkiego dostępu do informacji odnoszących się do ich sprawy oraz do aktualizowanych informacji na temat postępu ich sprawy. Zbyt często podczas prowadzenia sprawy traci się cenny czas, informacje i materiały dowodowe, zwłaszcza wtedy, gdy od początku nie jest jasne, czy zostało popełnione przestępstwo, np. w przypadku osób zaginionych, utonięć, śmiertelnych wypadków, niewyjaśnionych zgonów. W przypadku spraw transgranicznych, zwłaszcza, gdy brak świadków przestępstwa, terminy proceduralne mogą być jeszcze dłuższe. Nie powinno to powodować opóźnień w otoczeniu ofiary pomocą i zastosowaniu środków ochronnych. Dochodzenia z wykorzystaniem Eurojust bądź w ramach umowy o wzajemnej pomocy prawnej mają ograniczony zasięg, tym bardziej, że umowa dotyczy jedynie współpracy w sprawach karnych. EKES pragnąłby, by środki towarzyszące umożliwiły pokonanie przeszkód w zgłaszaniu wniosków o przeprowadzenie śledztwa albo dochodzenia.

4.4.2 Ważne jest, by wiedzieć, skąd czerpać informacje i jak złożyć zawiadomienie o zagrożeniu lub o konkretnym zdarzeniu. W sytuacjach transgranicznych informacje takie powinny być łatwo dostępne, a ich źródłem mogłyby być policja, placówki konsularne lub ambasady, szpitale oraz władze lokalne i ich strony internetowe. Informacje te powinny także znajdować się wśród dokumentów dotyczących podróży dostarczanych przez biura podróży i linie lotnicze wraz z kopią, którą podróżny może zostawić bliskiej rodzinie bądź przyjaciółom.

4.4.3 Obecnie brak jest dostatecznej koordynacji między właściwymi władzami w przypadkach transgranicznych, gdzie różnice prawne i kulturowe często prowadzą do sytuacji, w której władze piętrzą przeszkody lub są niechętne, jeśli chodzi o dzielenie się informacjami i współpracę. EKES pragnąłby dalszej współpracy między ministerstwami spraw zagranicznych i sprawiedliwości w UE nad opracowaniem protokołu ustalenia dotyczącego wymiany informacji bezpośrednio między placówkami policyjnymi, przez pracowników konsulatów, tak by udzielano odpowiedzi na prawowite pytania ofiar i ich rodzin dotyczące śledztwa. Powinno to obejmować zobowiązanie odnośnych władz do przekazania danych kontaktowych władz śledczych lub oficera dochodzeniowego wyznaczonej osobie w drugim organie wymiaru sprawiedliwości, która mogłaby pozostać w kontakcie z ofiarą i jej rodziną, by przekazywać informacje z zastrzeżeniem ich ujawnienia w razie potrzeby.

4.4.4 W wielu krajach w obrębie organów policyjnych lub w gronie sędziów śledczych nie ma systemów służb łączności z rodzinami. W tej sytuacji rodziny muszą szukać pomocy prawnika, który ich reprezentuje i dopiero wtedy mają dostęp do informacji, co może być kosztowne i przekraczać możliwości finansowe wielu rodzin. EKES zaleca Komisji rozważenie środków towarzyszących umożliwiających zebranie sprawdzonych rozwiązań w tej dziedzinie i bardziej jednolite przyjęcie ich w całej UE.

4.4.5 Należy wezwać państwa członkowskie do szerokiego i regularnego rozpowszechniania informacji na temat praw ofiar i tego, gdzie mogą one znaleźć pomoc. Należy także oczekiwać

od państw członkowskich współpracy na poziomie UE, by zapewnić wielojęzyczne informacje na ten temat, by możliwie najbardziej obniżyć koszty.

4.4.6 Prawo do rozumienia i bycia rozumianym jest kwestią żywotną w chwili dochodzenia sprawiedliwości. EKES sugeruje, by państwa członkowskie podjęły się oceny potrzeb komunikacyjnych ofiar i ich rodzin, które uczestniczą w postępowaniu karnym, tak by zapewnić, że otrzymają pomoc potrzebną do rozumienia i bycia zrozumianym.

4.4.7 Szerokie prawa do bezpłatnych tłumaczeń ustnych i pisemnych w postępowaniach karnych są podstawowym prawem człowieka o szczególnym znaczeniu dla ofiar i ich rodzin w sprawach transgranicznych. EKES pozytywnie odnosi się do faktu, że prawa te są obecnie poszerzane na ofiary przestępstw. Nie należy przesadnie oceniać kosztów tych usług, gdyż wiele państw członkowskich już uwzględni takie żądania ze strony ofiar przestępstw.

4.4.8 EKES z zadowoleniem przyjmuje zapewnienie, że ofiary i ich rodziny mają możliwość zaskarżenia decyzji, w której uznano, że nie potrzebują one takich usług oraz możliwość złożenia skargi, jeśli jakość tłumaczenia ustnego nie wystarcza do skorzystania z przysługujących im praw w ramach postępowania. Zgodnie z wymaganiami dyrektywy 2010/64/UE w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym EKES popiera przyjęcie krajowych rejestrów wykwalifikowanych tłumaczy ustnych i pisemnych oraz uznanie ich za oficjalny zespół, do którego mogłyby się kierować doradcy prawni i odnośne władze. EKES wyraża pewne obawy, że choć państwa członkowskie tworzą takie rejestry, to jednak podpisują umowy na takie usługi z agencjami pomijając w tej sprawie rejestry i podważając zasadność postanowień dyrektywy. Komitet pragnie, by zaprzestać takich praktyk.

4.5 Możliwość korzystania ze służb wspierania ofiar

4.5.1 We wnioskach określono minimalne usługi, które muszą być dostępne w całej UE w trosce o to, by ofiary przestępstw i ich rodziny wiedziały, czego mogą oczekiwać, jeśli chodzi o szybką i skuteczną pomoc w danym miejscu UE, w sytuacji, kiedy najbardziej jej potrzebują. Sprawą o żywotnym znaczeniu jest, by usługi te były bezpłatne, poufne i świadczone przez osoby wysokokwalifikowane bez względu na to, czy usługi te świadczą usługodawcy prywatni czy publiczni.

4.5.2 EKES wyraża zaniepokojenie faktem, że obecnie poziom i jakość pomocy udzielanej ofiarom bardzo różni się między poszczególnymi państwami członkowskimi i zazwyczaj nie jest ona równie dobra, jak w odniesieniu do oskarżonych czy podejrzanych o popełnienie przestępstwa. EKES wnosi, by środki towarzyszące podniosły i sformalizowały wymagania dotyczące norm, jakości i zakresu geograficznego działalności agencji zajmujących się pomocą dla ofiar w całej UE oraz oparciu ich na bezpiecznych i spójnych podstawach dzięki środkom z budżetu UE. Pozwoliłoby to na pewne korzyści skali wynikające z opracowania wspólnych programów szkoleń internetowych, struktur informacyjnych i komunikacyjnych oraz dzielenia się sprawdzonymi rozwiązaniami. Ułatwi to także lepsze zorganizowanie monitorowania procesu wdrażania i egzekwowania postanowień zawartych w pakiecie legislacyjnym oraz jego skuteczności a także śledzenia losów ofiar.

4.5.3 Prawo ofiar do korzystania ze służb wsparcia ma decydujące znaczenie z punktu widzenia ich powrotu do normalności i faktycznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości. Choć kryzys finansowo-gospodarczy postawił wiele państw członkowskich wobec poważnych wyzwań, nie mogą one nie dotrzymać swych zobowiązań w tym obszarze. Muszą porównać koszt wprowadzenia tych usług z kosztem niewdrożenia tych postanowień np. koszty społeczne i gospodarcze, jakie ponoszą ofiary i członkowie ich rodzin, którym potrzeba wiele czasu, by powrócić do normalnego życia lub nigdy nie uwolnią się od tego doświadczenia. Wiele krajów przekazuje środki pieniężne pozyskane z grzywnien za przestępstwa kryminalne na finansowanie krajowych środków wspierania ofiar. EKES sugeruje, że Komisja Europejska powinna finansować badania efektywności takich systemów z punktu widzenia ich szerszego stosowania.

4.5.4 EKES przyznaje, że liczba ofiar przestępstw różni się w zależności od państwa członkowskiego i regionu. Wzrost liczby ludności w szczytowych okresach wakacyjnych w połączeniu z agresywnością wynikającą ze spożycia alkoholu mogą jeszcze bardziej komplikować sytuację. EKES uważa, że wsparcie powinno być wystarczająco elastyczne, by można było z niego korzystać na poziomie regionalnym. Wobec tego wzywa Komisję i państwa członkowskie o rozważenie możliwości ukierunkowania środków finansowych i środków wspierających tak, by poprawić komunikację i usługi w miejscach najbardziej zagrożonych. Jest to kwestia szczególnie ważna w przypadkach, gdy nieproporcjonalnie zwiększone ryzyko aktów przemocy lub zagrożenie takimi aktami wynika z działań osób podejrzanych i/lub dotyczy ofiar spoza danego regionu lub kraju.

4.5.5 Podstawowe znaczenie mają zobowiązania prawne dotyczące skierowania ofiar do służb wsparcia oraz dotyczące świadczenia takich usług. W UE policja jest zazwyczaj odpowiedzialna za skierowanie ofiar do odpowiednich służb. Tymczasem w większości przypadków⁽¹³⁾ obecnie ofiary nie są jednak tam kierowane. Jest to jedna z głównych przeszkód w udzielaniu wsparcia ofiarom w Europie.

4.5.6 Inne odpowiednie organy nawiązujące kontakt z ofiarami, w tym szpitale, ambasady i biura konsularne, szkoły i biura kwaterunkowe, także powinny w odpowiednich przypadkach odpowiadać za skierowanie ofiar do służb wsparcia. Należy zauważyć, że nie powinno to stwarzać trudności z punktu widzenia prawa do ochrony danych.

4.5.7 Istniejące służby wspierania ofiar nie zajmują się zazwyczaj udzielaniem pomocy ofiarom wypadku zaistniałego zagranicą i rodzinom ofiar po powrocie do kraju. Należy zająć się tym niedopatrzaniem. Ofiary mogą potrzebować po powrocie do domu wiele czasu i mogą borykać się z ciągłymi problemami zdrowotnymi i prawnymi oraz z wyzwaniami administracyjnymi. EKES wzywa o poszerzenie zakresu kompetencji służb wspierania ofiar, tak by objąć nimi pomoc w tych przypadkach.

4.5.8 EKES pragnie, by unijne środki finansowe zasilają i wspierały działania w ramach współpracy i budowania potencjału podejmowane przez służby wspierania ofiar, policję

i organy wymiaru sprawiedliwości, szpitale, związki zawodowe, organizacje pozarządowe i firmy, by zwiększyć zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego w poprawę wsparcia dla ofiar przestępstw oraz by upowszechnić sprawdzone rozwiązania i praktyczne środki z myślą o lepszym wspieraniu ofiar. Wolontariusze, którzy padli ofiarą zachowań przestępczych podczas wykonywania swych zadań związanych z niesieniem pomocy, także powinni zostać uznani za ofiary przestępstw i otoczeni opieką.

4.5.9 Choć EKES zgadza się z tym, że systemy wymiaru sprawiedliwości i inne właściwe organy władz publicznych odgrywają pierwszoplanową rolę w ochronie i wspieraniu ofiar, Komitet uważa jednak, że pozostaje też pole do działania dla firm i organizacji zajmujących się odnośnymi sektorami (agencje podróży, towarzystwa ubezpieczeniowe, związki zawodowe i organizacje pozarządowe działające w sektorze socjalnym), które w ramach konstruktywnej współpracy mogą opracować właściwe i praktyczne strategie i struktury wspierania ofiar i ich rodzin w sytuacjach kryzysowych. Inicjatywy te nie powinny być postrzegane jako dodatkowe obciążenie, ale jako szansa na opracowanie ich strategii w zakresie odpowiedzialności społecznej biznesu.

4.5.10 EKES sugeruje, że Komisja powinna przeprowadzić badanie na temat sektora ubezpieczeń w UE i ocenić zakres polis, ochrony i odszkodowań dla ofiar przestępstw i wypadków, tak by upowszechnić najlepsze rozwiązania w zakresie udzielania rzetelnego i odpowiedniego wsparcia administracyjnego i prawnego, odszkodowań oraz z punktu widzenia ich kosztów, tak by ofiary lub ich rodziny mogły uczestniczyć w postępowaniu karnym. Przejrzystość terminologiczna oraz wyłączenia w polisach ubezpieczeniowych powinny zostać ocenione pod kątem różnych poziomów umiejętności czytania, edukacji i ewentualnej niepełnosprawności klientów. Należy wyraźnie powiadamiać o klauzulach w polisach ubezpieczeniowych na okres urlopów, w których ubezpieczenie nie pokrywa żadnych kosztów lub jego zakres jest ograniczony w wypadku spożycia alkoholu przez ubezpieczonego lub gdy ubezpieczony przyczynił się do zdarzenia pod wpływem alkoholu. Jednocześnie towarzystwa ubezpieczeniowe należy zachęcać do stosowania wyważonych rozwiązań w tej dziedzinie, gdyż wiele osób spożywa alkohol z umiarem podczas wakacji, i rozważenia zastosowania w tym przypadku takich samych środków pomiaru stężenia alkoholu, jak w wypadku prowadzenia samochodu pod jego wpływem. Państwa członkowskie nadal są zobowiązane do zapewnienia ofiarom odszkodowań na mocy dyrektywy unijnej w sprawie odszkodowań. Niemniej nie zwalnia to towarzystw ubezpieczeniowych z uhonorowania ich pierwotnych zobowiązań.

4.5.11 EKES uważa, że należy ustanowić na poziomie UE grupę monitorowania, w której skład będą wchodzić ofiary i ich rodziny, grupy wspierania ofiar oraz odnośne organizacje pozarządowe, związki zawodowe i przedstawiciele biznesu, by zapewnić stałe monitorowanie i opracowywanie szkoleń. Grupa ta mogłaby być motorem zmiany nastawienia do ofiar.

4.5.12 W odpowiednich przypadkach kwestie poparcia praw ofiar powinny zostać uwzględnione w innych obszarach polityki UE i we wnioskach prawodawczych. Powinno to przyczynić się do postępów w tej dziedzinie.

⁽¹³⁾ Zgodnie z informacjami dostarczonymi przez Victim Support Europe.

4.6 Wymiar sprawiedliwości i odszkodowania

4.6.1 Trzeba zadbać o większe wyważenie między prawami oskarżonych i prawami ofiar. Obecnie ofiary nie korzystają z równie dobrego wsparcia i mają mniej praw. EKES wzywa Komisję i państwa członkowskie, by przyjęły środki mające zapewnić ofiarom możliwość faktycznego odwołania się, jeśli nie otrzymały informacji, wsparcia i nie mogły skorzystać z minimalnych praw i postanowień zawartych w dyrektywie.

4.6.2 Prawo ofiar do tego, by zostały wysłuchane podczas postępowania karnego i by mogły dostarczyć materiały dowodowe, jest kwestią praw człowieka i rzetelnego wymiaru sprawiedliwości. Prawo to już przyznano w niektórych państwach członkowskich. Obecnie trzeba je upowszechnić w całej UE. W tym kontekście prawodawstwo UE musi uwzględnić ustanowienie skutecznych programów ochrony świadków i zdecydowanie do tego zachęcać.

4.6.3 Trzeba zagwarantować prawa przysługujące oskarżonym, jednak trzeba też uznać i wspierać słuszne interesy ofiar i ich rodzin. Ofiary powinny mieć prawo do takiego samego poziomu wsparcia prawnego i administracyjnego. EKES pozytywnie odnosi się do uznania praw ofiar do pomocy prawnej, gdy ofiarom przysługuje status strony w postępowaniu, co umożliwia im skorzystanie z praw przysługujących im na mocy dyrektywy. EKES uważa, że wsparcie takie powinno być także dostępne dla rodzin ofiar oraz dla uznanych osób wspierających, jeśli ofiara zmarła lub potrzebuje dużej pomocy w korzystaniu ze zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych przy udziale w postępowaniu sądowym. Komitet zwraca się do Komisji o przeprowadzenie analizy postanowień dotyczących pomocy prawnej i wsparcia dla ofiar i ich rodzin w całej UE. Jej wyniki mogłyby zostać wykorzystane w pracach nad ewentualnymi środkami służącymi poszerzeniu wsparcia w tej dziedzinie.

4.6.4 EKES wyraża zaniepokojenie z powodu poważnych przeszkód w repatriacji ofiar śmiertelnych w niektórych państwach członkowskich. Rodzinom ofiar często odmawia się prawa do przewiezienia zwłok bliskiej osoby do swojego kraju w celu pochówku lub też muszą one czekać przez wiele lat, uczestnicząc w skomplikowanym postępowaniu sądowym, zanim zwłoki zostaną wydane. Prowadzi to do niewyobraźalnego cierpienia i frustracji pograżonej w smutku rodziny. EKES zaleca, by Komisja Europejska opracowała wspólne procedury przewozu i repatriacji zwłok ofiar przestępstw popełnionych na obszarach transgranicznych, które byłyby wykonywane w jasno określonych i ograniczonych ramach czasowych⁽¹⁴⁾ i które miałyby pierwszeństwo przed przepisami krajowymi lub regionalnymi.

4.6.5 EKES pozytywnie odnosi się do prawa do zwrotu kosztów podróży, zakwaterowania i wyżywienia poniesionych przez ofiary, które stawiają się na rozprawę jako świadkowie lub ofiary. EKES uznaje, że przepis ten odnosi się także do rodziny ofiary morderstwa. Wolałby jednak, by miał on szersze zastosowanie i odnosił się do rodzin ofiar oraz do osób wspierających ofiary potrzebujące dużej pomocy w korzystaniu ze zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych. Z zobowiązań tego postanowienia powinno wywiązywać się państwo.

4.6.6 Pisemne potwierdzenie zgłoszenia przestępstwa powinno być podstawową normą minimalną. W zgodzie z orzeczeniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka ofiarom przysługuje prawo do tego, by państwo właściwie rozpatrzyło zgłoszoną skargę.

4.6.7 EKES uważa, że w przypadku przestępstw popełnionych w innym państwie członkowskim odpowiednie przepisy powinny zapewnić, że postępowanie ekstradycyjne nie będzie wstrzymywane w związku z postępowaniem przez organ krajowy wobec tego samego podejrzanego, jeśli postępowanie krajowe jest mniej poważne niż postępowanie prowadzone zagranicą. Postępowania takie powinny zostać przyspieszone lub zawieszane do chwili zakończenia postępowania zagranicą.

4.6.8 EKES uważa, że w przypadku decyzji o odmowie ścigania, powinno przysługiwać prawo do przeprowadzenia niezależnej kontroli takiej decyzji. Bardziej skuteczne prawo polegałoby na przyznaniu ofierze prawa do wypowiedzenia się w sprawie decyzji o dalszym postępowaniu.

4.6.9 EKES przyznaje, że odszkodowanie finansowe nie może cofnąć krzywy wynikającej z przestępstwa i że często bardzo ważne jest uznawanie ofiary i jej poszanowanie. Ofiarom przysługuje stwierdzone prawo do odszkodowania, jednak często nie są one świadome tego uprawnienia lub zniechęcają się zawikłaną procedurą dochodzenia roszczeń. Otrzymanie odszkodowania za szkody poniesione w wyniku przestępstwa w przypadkach transgranicznych jest często niemożliwe, o ile ofiara lub jej rodzina nie wniesie sprawy przed zagranicznym organem wymiaru sprawiedliwości, co jest działaniem złożonym i kosztownym. Trzeba zrobić więcej, by zapewnić ofiarom możliwość łatwiejszego i bezpłatnego wnoszenia roszczeń. EKES wzywa Komisję do rozpoczęcia przeglądu dyrektywy w sprawie odszkodowań dla ofiar i wprowadzenia koniecznych i daleko idących zmian w tej dziedzinie, w tym do rozważenia możliwości ustanowienia na poziomie UE systemu odszkodowań za szkody poniesione wskutek przestępstwa.

4.6.10 EKES wzywa Komisję, by w ramach powyższego przeglądu szczególną uwagę zwróciła na kwestię odszkodowań dla ofiar wykroczeń drogowych. EKES zauważa, że w niektórych państwach członkowskich znane są przykłady dobrych systemów odszkodowań i wsparcia dla ofiar. Na przykład chodzi tu o przeznaczanie znacznej części kwot uzyskiwanych z grzywnien za wykroczenia drogowe na wsparcie i odszkodowania dla ofiar. Wziąwszy pod uwagę, że wypadki drogowe są główną przyczyną niepełnosprawności, organizacje reprezentujące osoby niepełnosprawne powinny być zaangażowane w opracowywanie i wdrażanie tych systemów oraz zarządzanie nimi.

4.6.11 Trzeba też zastanowić się nad możliwością wypłat zaliczkowych, by wspomóc ofiary i ich rodziny natychmiast po zdarzeniu, kiedy ponoszone koszty mogą być bardzo wysokie.

4.6.12 EKES pozytywnie odnosi się do zawartej w dyrektywie propozycji dotyczącej sprawiedliwości naprawczej. Uważa jednak, że jej definicja jest zbyt zawężona i że należy podkreślić w niej, że istnieje wiele możliwości dochodzenia

⁽¹⁴⁾ Zob. przyp. 1.

sprawiedliwości naprawczej, które nie wymagają bezpośredniego kontaktu. EKES potwierdza, że pragnienia i ochrona ofiar i ich rodzin muszą być kwestią najważniejszą we wszystkich wypadkach. Istotne znaczenie mają silne gwarancje wobec czego potrzebne są przepisy gwarantujące, że państwo ułatwi skierowanie ofiary do odpowiednio przeszkolonych służb wspierających. EKES zauważa, że obecnie niewiele państw członkowskich zapewnia środki finansowe na działania w ramach sprawiedliwości naprawczej. Zaleca wobec tego, by Komisja wsparła projekty pilotażowe dotyczące opracowania norm i szkoleń w zakresie sprawiedliwości naprawczej, tak by możliwe było osiągnięcie korzyści skali i wymiana najlepszych rozwiązań.

4.6.13 EKES stwierdza, że co roku znaczna część skradzionej własności jest sprzedawana przez organy ścigania w całej UE, gdy policji nie udało się znaleźć właściciela. Innym problemem są nadmierne opóźnienia w zwrocie własności⁽¹⁵⁾. EKES pragnąłby, aby przepisy dotyczące zwrotu własności były wzmocnione o zobowiązanie władz do zapewnienia konkretnych

informacji i danych kontaktowych osób odpowiedzialnych za taką własność oraz do zadbania o to, że własność zostanie zwrócona w krótkim, z góry ustalonym terminie.

4.7 *Wdrażanie i egzekwowanie prawa*

4.7.1 Nieprzestrzeganie przepisów dyrektywy pociąga za sobą znaczne skutki gospodarcze i społeczne, nie tylko dla ofiar i ich rodzin, ale także dla gospodarki danego państwa członkowskiego np. w postaci nieprzepracowanych dni, obciążenia służb medycznych, socjalnych i prawnych. Dlatego sprawą żywotną jest wdrożenie nowych środków wspierania ofiar i ich rodzin, by zapewnić sprawniejszy i szybszy powrót tych osób do normalności.

4.7.2 EKES uważa, że wniosek powinien obejmować bardziej zdecydowane działania zapewniające stosowanie minimalnych norm w całej UE. Będzie to wymagało wprowadzenia środków zapewniających stałe monitorowanie i faktyczne egzekwowanie tych przepisów wraz z zniechęcającymi karami za nieprzestrzeganie ich, by nie dopuścić do niestosowania się do nich.

Bruksela, 7 grudnia 2011 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON

⁽¹⁵⁾ Służby wspierania ofiar w całej Europie regularnie otrzymują skargi ofiar dotyczące opóźnień, z jakimi organy ścigania zwracają własność ofiarom.